

Stockholmskällan

Arierbevis – nazistisk släktforskning i Sverige under Förintelsen

I den här lektionsuppgiften får eleven ta del av en vanlig släktforskningsförfrågan från Tyskland under 1930-talet. Släktforskningen avgjorde nämligen om en person fick bli SS-officerare.

I den här uppgiften tränar eleverna:

- **Fakta och begrepp**
- **Källkritik och källhantering**
- **Historiebruk**

Till dig som är lärare

Tyska myndigheter krävde arierbevis från personer som skulle bli SS-officerare, arbeta vid myndigheter eller gifta sig med varandra under det nazistiska styret. För att bli officerare i SS krävdes att du kunde redovisa "ariskt" ursprung tillbaka till 1750. Stockholms stadsarkiv fick återkommande släktforskningsförfrågningar från Tyskland under den här tiden. Till den här lektionsuppgiften hör en förfrågan från en tysk tjänsteman, och svaret från Stockholms stadsarkivarie.

Du kan välja att först introducera eleverna till sammanhanget som de båda dokumenten tillkommit i. Du kan också låta eleverna ta del av materialet och själva resonera om vad det är och vad det säger om historien, och istället avsluta lektionen med att beskriva kontexten.

Låt eleverna arbeta i par eller små grupper. Övningen kan också genomföras i helklass under din ledning.

- låt eleverna läsa arkivhandlingen digitalt på [stockholmskallan.se](https://stockholmskallan.stockholm.se), eller
- skriv ut olika arkivhandlingar på papper och dela ut i klassen.

<https://stockholmskallan.stockholm.se/post/18929>

Elevinstruktion

1. Titta på det tyska brevet.
 - a) vad verkar det vara för typ av brev, är det ett personligt, privat brev eller ett officiellt?
 - b) vem har skrivit det?
2. Läs den svenska översättningen av brevet till Stockholms stadsarkiv och beskriv vad det handlar om med 2-4 meningar.
3. Analysera: Vad säger denna händelse om sin tid? Vad berättar det om samhället, normer, synen på människor?
4. Läs den svenska översättningen av svaret från Stockholms stadsarkiv.
5. Reflektera: Det här arierbeviset gjorde förmodligen så att en person nu blev godkänd som officerare i SS, som i sin tur spelade en aktiv roll i Förintelsen.
 - a) Hur ser du på Sveriges del i ansvaret för Förintelsen? Var det rätt eller fel att hjälpa den nazistiska diktaturen med de här uppgifterna? Gjorde stadsarkivarien rätt som hjälpte de nazistiska myndigheterna?
6. Reflektera: Hur bedömer du det här källmaterialet? Utgå från de källkritiska kriterierna *äkthet*, *närhet*, *beroende* och *tendens*.
 - a) På vilket sätt är det här källmaterialet användbart för att studera Förintelsen?
7. Reflektera: Historiebruk handlar om att använda historia i olika syften. På vilket sätt är "arierbeviset" ett historiebruk?

